

ՕՐԱԿԻՐ ՀՄԻՒՌՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՊՈԵ ՏՐԱԿԱՆ

ԵՐԵՍՆԵՐՈՒԹՅԱ ՎԵՃԵՐՈՒԹՅԱ ՏԱՂԻ

ԶՐԻԴՈՒԹՅԱՆ ՇԱԲԱԺ 15 ՎՐԵՄԵԿԵՐ 1875

Phi Beta Kappa 1027

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Դիւանագիտական բանախօսութիւնքն ժամանակէ մի 'ի վեր մեծ սոռնդունչութեալիք յառաջ կերպան 'ի մէջ եւրոպական տէրութեանց ի մասին Հէրսէկովինի խնդրոյն , որոյ լուծման հիմնը վերայ մեծ տէրութիւնք համաձայն կերպին բարձրագոյն Դրան հետ բայց լուծման քանի մի պարագայից վերայ միայն տարածայնութիւն կըտեսնուի : Օսմանն ան կայսերական կառավարութիւնն յօժարամիս է միշտ սորէնոր վարչական բարեկարգութեամբ.ք իւր քրիստոնեայ հպատակաց և մասնաւորապէս Հէրսէկովինի ժողովրդոց ընդհանուր կայութիւնն բարւոգել, կուսակալաց իշխանական զեղծմունքն կատարելապէս բառնալ և զքրիստոնեայ բնակիչս գաւառաց՝ իրապէս մասնակից ընել իրենց գործոց վարչական տնօրէնութեանցը : Այս մարդասիրական խոստմանց վերայ Հէրսէկովինի ապստամբ ժողովուրդ.ք բաւական վասահութիւն չունենալով, կըպահանջնեն որ մեծ տէրութիւնք երաշխաւոր լինին յիշեալ խոստմանց ծշդիւ գործադրութեանն , և այս պայմանաւ միայն կուզեն թողուլ զէնքը և իրենց կատարեալ հնազանդութիւնը մատուցանել բարձրագոյն Դրան : Աստ երեմանց՝ մեծ տէրութիւնք ապօրինաւոր չեն գտներ զինդիլն երաշխաւորութե , և այս պատճառաւ է որ եւրոպական լրագիրք ոմանք ոչ սակաւ երկիւղ յայտնեցին Արևելեան խընդրոյն երեան ելլելուն և շփոթուելուն վրայօք : Այսու ամենայնիւ այս երկիւղալիք լուրերն կանխահաս են և չեն կրնար հիմնաւոր լինել , ցորչափ որ Եւրոպից մեծ տէրութեանց և մասնաւորապէս հիւսիսային երից կայսերաց մէջ համաձայնութիւնն և միութիւնն կըշարունակէ :

Վէննայի Նո-ՀԵԼԲԵԿ- լուր լրագրոյն հետեւեալ
պարբերութիւնն՝ զոր Պէրլիսէս գրած են՝ ուշա-
դրութեան արժանի է , և 'ի մասին երաշխաւո-
րութեան՝ եղած անօրինութիւնն կը յայտնէ :

ԲԱՆԱԿԻՐԱԿԱՆ

SUCHEINDE DÜSTERNIS

ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՔ

(Ի մեծա. Ռուսինեան զբագետէ :)

(Եարունակութիւն: Տես նախընթաց թիւԸ) Եթէ ասոնց ոչ մէկը և ոչ միւսը կրցաւ ըլլաւ գժբախտապէս , գոնէ ձմռային արևադարձի կէտը պէտք էր բռնել իրը և աստեղական տարբեմուտ քաղաքական թվականին որ Քրիստոսի ծննդեան աւուրց ամենամօտ աստեղական կէտնէ . ասով ալ գալճեալ քաղաքական տարին աստեղական տարւոյն հետ համաձայնեալ կըգըտվէր , և տարւոյն եղանակներն ըստ կարի ծիշտ կ'պատասխանէին աստղաբաշխական եղանակուց Գրունն ու Աշունը երկու հասարակածի զրօներէն կ'ակսէին , Ամառը ու ձմեռը երկու արեադարձի կէտերէն , և ամսադլուխները չէին կարուել կ'ակսէին , Ամառը ու ձմեռը երկու արեադարձի կէտերէն , և ամսադլուխները չէին

բախտել իրենց աստեղական կէտերէն :
Ամիսներուն փոխանակ կռ ապաշտական ու
բոնապետական անտեղի և անմիտ , և մասնա-
ւոր սնձի , ազգի ու երկրի վերաբերեալանուն-
ներ տալու՝ որոնք դիւրաւ կ'անհետանան , պար-
զութեան ու ճշութեան համար՝ իրենց թվա-
կան անունները պէտք էր առալ , որք ի բնէ
ճշարիտ և անայլայլ՝ աշխարհիս ամեն կողմի
միօրինակ կըյաբնարին , զրորինակ Նախամիս ,
Երկամիս , և այլն , և որո ամեն առգ կրնաւ իր

«ՄԵԾ տէրութիւնքն՝ միաբան հաճութեամբ
իրեւ սահմանակից թուրքիոյ և անմիջական օ-
գուտներ ունեցող տէրութիւն մի , աշխատիլ՝
խմբագրութիւն ծրագրի միոյ 'ի մասին երաշ-
խաւորութեանց՝ որք կըպահանջուին վասն գոր-
ծադրութեան նոր բարեկարգութեանց , խոս-
տացելոց 'ի Բարձրագոյն Դիանէ : Անտրաս-
կոմսն յօժարամիտ ստանձնեց զամբագրութիւն
յիշեալ ծրագրին , որ 'ի մօտոյ պիսի հրատա-
րակուի , կըսեն»:

Հոնտոնի քաղաքապետ լորտին տուած հաց
կերութին առթիւ, ուր ներկայ կըդտնուէին
քանի մի տէրութեանց գեսպանքն, Մեծին Բրի
տանիոյ առաջին նախարարն միստր Տիզրայէլ
պատուական ատենախօսութիւն մի ըրաւ, յոր
մէ հետեւեալ տողերն կը քաղեմք, որ թուքիո
գործոց կրմերաբերին :

«Մասնական ապստամբութիւն մի ծագելով
եւրոպական թուրքից գաւառի մը մէջ, իրաց
այնպիսի վիճակ մի յառաջ բերաւ, որ նոյն
երկրին մէջ՝ ինչպէս քանիցս անդամ տեսնուեցաւ,
կրնայ վտանգաւոր լինել: Ի դիպուածի
յայսիկ՝ գովութեան արժանի խոհական զգու-
շութիւնն մեծ տէրութեանց՝ որք ու զղակի հա-
զորդակցութիւն ունին, այնպիսի բարեբաղդ
արդիւնք մի արտադրած էր, որ վայրկեան մը
(քանի մի ամեն կայ) կարող եղանք հաւատարու-
թէ այս ծանր խռովութիւնն անմիջապէս պիտի
դադարեր: Բայց դժբարդ դէպք մի սցունքն
գանձային աղէտալի առցք մի կրկին ոգեսորեց
զմաքառումն որ չնշասպառ վիճակի մը մէջ կը-
գտնուէր, նոր կերպարան մի տուաւ դէպքե-
րուն և յոյսեր ու երկիւղներ ծնաւ այն տեղ-
ուանքը և այն շրջանակաց մէջ, ուր մինչեւ այն
ժամանակ չկային: Անկարելի է զրուցել թէ
այսպիսի պարագայք վտանգաւոր չեն: Այսու-
ամենայնիւ ես մեծ վստահութիւն ունիմ միշտ
'ի վերոյիշեալ խոհական զգուշութիւնն, որ

Եղուռղը թարգմանել . զորոյինակ արպերէն
շենք եվվել, շենք սամի, շենք սալիս, շենք բապի
շենք խամիս, շենք սատիս, շենք սապի, շենք
սամին, շենք բասի, շենք աղրա, շենք ճատաշրա
շենք սանաշրա(1), եթէ երբէք Արագք կամ
Օսմանցիք արեգակնային ամիս գործածելու
հարկ աւեսնեն քաղաքական գործողութեանց
մէջ : Նոյնպէս և ֆուանկը կրնայ շարունակել իր
նօշամդու, պեսամդու բառերը՝ էնպէսամդու, պօդէսամդու-
աւելցնելով, և միւսները ոյն գործեամբ փո-
խելով լրացնել իր 12 ամսոց թվական անունքը

(1) Արեգակնային այս ամսոց հետ զործածելու համար ջունին օսմանցիք լաւագոյն բվական քան Օսմանեան Տէրութեան սկզբնաւորութիւնը որ Քրիստոն սի թվին 1300ին տեղի ունեցաւ, եւ ուղղագոյն տարեմուտ քան զիրեց Նէկրուզ (նոր օր) որ արդեն խոխիք արեգակնային տարեգույխ ընդունված է պաշտօնացնելու գանձային գործողութեանց մեջ եւ որ ճիշտ գարնամուտին այսինքն Մարտի 9ին կըպատճի Ռևուժի մեր թվին 1872 Նախամսի մեկը կըպատճախան Օսմանեան թվին ճիշտ 573 Շենքը կվեճի 4ին Փափարելի է որ օսմանցիք ընդհանրապէս ընդունելի արեգակնային այս բնական տարեմուտն ու ամիսները եւ ասոնց թվական անունները . ասով՝ բանակը տը ուղղագոյն տարեբաշխութեան մը օրինակը տը լած կուտահի ուղիւ առաջ :

կարծեմ թէ պիտի շարունակուի . հետևաբար
ու միայն յոյս ունիմ , այլև համոզեալ եմ թէ
պիտի գտնես շնալիսի միջոցներ , որով կարելի
պիտի լինի նպաստաւո՞ւ աւուե՞նք 'ե ձեռն քե-
րել հասաատուն պահելով զխաղաղութիւնն և
գոհ ընելով զհասարակաց կարծիքն Եւրոպիոյ :
• Ոչ կամիմ ակնարկել ուրիշ վախճաններ . կը
փափաքիմ միայն յաւելուլ թէ Եւրոպական ե-
րից կայսերութեանց օգուտքն՝ այս խնդրոյն
մէջ , անչուշտ առաւել ուղղակի են քան զօգ-
ուտսն Անգղիոյ բայց ոչ աւելի մեծ և կարեսոր.
ուստի նոքա՝ որ մեր երկրին վարչութիւնն ըս-
տանձնեալ են այժմ , կատարելապէս կընանակն
զհանգամանքն և զկարեւութիւնն այս օգտից
վասն Անգղիացւոց . հետևաբար որոշեալ են
պաշտպանել զնոյն օգուտներն' :

Սէրվիոյ իշխանութեան մայրաքաղաքէն՝ այս-
ինքն Պէլկրատէն կըգրեն թէ՝ կառավարութիւնն
իմանալով որ բազմաթիւ օսմանեան զօրք հրա-
ման ընկալան թողուլ զզօրաբանակն նիշի և
երկրին ներքին կողմերը քաշուիլ, ինքն ևս հրա-
ման տուաւ իւր զօրաց՝ որ սահմանագլուխէն
Հեռանան, և միանգամայն Պելկրատէն յուղար-
կուելու զօրքը արգիեց :

իրաց այս պարագաներն՝ անշուշտ համաձայնութեան նշաններ են, և Սերվիոյ ու Բ. Դրան մէջ փոխադարձ վստահութեան վերահաստատութիւնն կապազուցանեն :

կըլսեմք թէ Ռուսաց օդուտափառ կայսրն՝
շարժեալ՝ ի սովորական մարդասէր զգացմանց
իւրոց, բարեհաճեր է 30,000 ըուպի դաշտեալ
յուղարկել Գառատաղի Եշխանին, ի նպաստ
Հէրաէկովինի վիրաւորելոց և փախստական ըն-
տանեաց, որք մեծ բազմութեամբ Գառա-
տաղի երկիրը կըդտնուին, կըհաւաստեն թէ
Ռուսիոյ այս մարդասիրական ցոյցերն վասն Գա-
ռատաղի Եշխանութեան, ոչ սակաւ նախանձ
պատճառած է Սերվիոյ կառավարութեան, և
հետեաբար այս երկու իշխանութեանց քաղա-
քային յարաբերութիւնքն ցրտացեր են :

կենդանակերպից, այսինքն կենդանակամարդի համաստեղութեանց կամ աստեղատանց . որոց մէջէն անցնելով կըկատարէ արեւն իր տարե-կան, ո՞ծանու :

Արեգակնային տարին բաղկացեալ ըլլալով
365 օր, 5 ժամէ, 48 րոպէէ և 51 մանրերկրոր-
դէ, նահանջը 4 տարին մէյմը և 4 դարագլուխ
մէյմը պէտք է որ ըլլայ ըստ Գրիգորեան տօմա-
րին, որպէսզի արեային շրջանին կոտորակները
ոչ աւելնան ոչ պակսին : Ասի ասանկ չըլլալուն
համար է որ Յուլեան տօմարին տարին 12 օր
ետ մնացած է աստղաբաշխական ճիշտ տարիէն՝
ամեն 4 տարի և ամեն դարագլուխ անխտրա-
պէս նահանջ ընելով: Եթէ այս մեծ վրիպակին
առջեք չառվի, այս 12 օրվան տարբերութիւնը
երթարով կաւելնայ ու դարեր անցնելով՝ ամիս,

տարի կը պազմէ սոյս տօնարիս ԱՀ :

Բայց Հայոց Ի՞նչ փոյթ այս անտեղութենէն .
Յուլեան տօմարը Հայոց տօմար չէ , այսօր այս
տօմարը գործածողք Ուուսերն ու Յայներն են .
Թող ասոնք մտածեն : Հայերն ունին իրենց ազ-
գային տօմարը . մենք նայինք թէ ի՞նչ բարե-
կառ ու թեան ակտոր ունի այս տօնար :

զարդութեան պէտք ունել այս առաջիկը :

Հայոց Թօհար . Այսոր Հայոց թվական ըսվածը՝
որոյ Ռիթիի տարւոյն մէջ ենք , չէ այն Հայկա-
զանց թվականը զոր ունեին մեր Նախահարք
Հայկէն կամ Ծրհեղեղէն անտի . այլ զայս թվա-
կանը Մովսէս Բ. կաթողիկոսը հաստատեց Քրիս-
տոսի թվին 552ին ի յիշատակ փոփոխութեանց՝
զորս որրաւ Հայոց գործածած հին առաջիկին վա-

Վէննայի պաշտօնական օրագիրն՝ իւր կոռաւա-
վարութեան կողմանէ առ ինքն յուղարկեալ
ծանուցագիր մի կըհրատարակէ, որ մեծապէս
կըցաւի ՚ի վերայ չափազանց և աղմկալի համ-
բաւոց տարածելոց ՚ի մասին մասնաւոր ունկն-
դրութեան՝ զոր վեհա. Սուլթանն հաճեցաւ մա-
տուցանել նկնաթիէֆ զօրապետին : Յիշեալ ծա-
նուցագիրն կըցաւելու թէ հիւսիսային երից
կայսերութեանց և ոչ մի գեսապանն պատուէր
շընկալաւ այնպիսի ընթացք մի ունենալ, որ
հակառակ լինի հրահանգաց միաբանութեամբ
յուղարկելոց ՚ի յիշեալ տէրութեանց առ գես-
պանս իւրեանց որ ՚ի կ. Պօլիս :

Պանուագիւմ վերսկըլու և շահանուր կառավա-
րիչն Նոյեմբերի 3 ամսաթուով հետեւ եալտեղե-
կադիրը յուզարկած է Մեծ—Եպարքոսին :

«Ղրադիրք հրատարակացնելու թէ Սրբութիւն պատամիք Պուլիկարներն կրակ տալով այրեցին նոյն քաղաքին օսմաննեան զօրանիստ ձմերանոց-ներն : Այս լուրին բոլորովին անհիմն է, և միայն չարակամութեան նպատակաւ տարածուած է : Գոհութիւն Աստուծոյ, Գանուապի վիլայէթին մէջ ամեն տեղ հասարակաց անդորրութիւնն և բարեկարգութիւնն կը շարունակուին և մահմէտական ու քրիստոնեայ ժողովուրդք կատարեալ համաձայնութեամբ կապրին ինչպէս որ կը վայելէ միենոյն հայրենեաց զաւակաց»:

Եւրոպիոյ օրագիրք՝ մեծ տէրութեանց դիւ-
ւանագիտական ընթացքին կամ որոշմանց վրա-
յօք շատ անդամ իրարու հակառակ և սխալ
մեկնութիւններ կուտան՝ ՚ի մասին Հէրսէկովի-
նի խնդրոյն : Հետևեալ նամակն՝ որ Վէճնայէն
գրուած է «Բարեւբնագուն ու Մարտին» Արագոյն,
յիշեալ սխալ մեկնութեանց մէկ ուսակն է,
զոր կը քատարակեմք՝ Զմիւռնոյ Էնքարդիալ Արա-
գորէն քաղելով, բայց առանց հաւատ ընծայե-
լու յառաջ բերուած կարծիքին :

բայց, և Հայք պայմանական էյլ Յաղթառական համարով վարդիլ սկսան, որ անյարմարապէս Հայոց թվական ըստեցաւ փոխանակ Մակաբէան ըստելու. Բայց անշուշտ է որ կաթողիկոսին ըրած փոփոխութիւնքը չէին արժէր գարագլուխ մը կազմելու որ Քրիստոսի թվականէն նախամեծար համարվէր : Ուստի կամ Հայկազանց հին թվականը լքնելու չէր, կամ Քրիստոսի թվականով վարդելու էր՝ Հայկազանց տօմարին ամսագլուխ ներին ասոր յարմարցնելով և տարին Քաղոցի մէկէն սկսելով որ ձմռան արևադարձի և բնական ամսագլուխի մը կըպատասխանէ որ է Դեկ. 9:

Հայկաղանց ամիսներն ալ ունին իրենց թերութիւնները որով զուրկ կըմնան տիեզրական ըլլալու յարմարութենէն , զի բնութեան երեւոյթներուն ամենքը չեն պատասխաներ՝ Նախամիսներու անուանց նշանակութիւնը ըստ մեծի մասին մեզի անծանօթ է . ասի թերևս տկար փաստ . բայց ծանօթ եղածներն ալ ամէնքն իրենց բնական տեղը չեն . զորորինակ Քաղացը որ Հնձար կամ կիթօն բնական ամիսը տի նշանակէ , անաեղի է ձմռան մէջ ուր ոչ արտահունձ կայ ոչ այդեկութ . մէկ քանին միայն իրենց բնական տեղը կըթըւին , ինչպէս Մարգացն ու Հրոտիցը . իսկ մնացածը Աբեգ ու Նաւասարդէն զատ՝ յատուել անուններ կըթըւին :

Արեգ աստեղական անունը խիստ վայելուչ կը
յարմարէր տարւոյն առաջին ամսոյն, եթէ միւս
ամիսներն ալ աստեղացմէ առնուին անուննին
կամ թէ արեգակը այն ամսոյն մէջ միայն երե-
ւէր երկրիս :

միջնական կարող պատի լինին ապստամբաց
հաշտութիւնն իրադրուելաւելի յաջողութեամբ
քան զգանապալիօրդ հիւպատուներն”։ Կը յու-
սցուի թէ այս կագադրութիւնքն յաջող
վախճան մի կունենամ . վասնզի կազմուելի
յանձնաժողովքն կարու պիտի լինին հաստատուն
երաշխաւորութիւննել մատուցանել ապստամ-
բաց . խաղաղութիւնն անդամ մի վերահաս-
տատուելի ետև , յիշալ յանձնաժողովքն հա-
ւանականաբար , պիտի բնակին ’ի գիւտաոր
քաղաքս գաւառաց և պիտի հսկեն ’ի վերայ
գործառութեանն նոոքառեկարդութեանց”։
Փէլկրատէն յուղարկեալ նոռադըր մի կըծա-
ռուցանէ թէ Զարքօքահանային հրամանատար-
ութեամբ կազմեալ ապստամբաց զօրախումբն
ուժուեր է և յիշեալ քաղաքին մէջ խաղաղա-
փրական տրամադրութիւնք կըտեսնուին եղեր:

Ղոնտոնի թայղը օրագրոյս մէջ մօտերս ըսկար-
ձակ նամակ մի հրատարակիցաւ ՚ի ոըր Սամուէլ
Պէյքը կենցաղադէտ գիտնական անդղիացիէն .
որ շատ տարիներ յեգիպտոս բնակեալ լինե-
ով, ոյն երկրին բարոյական , նիւթական և ի-
նացական յառաջադիմութիւնքն ճիշտ և կա-
տարեալ կերպիւ յառաջ կըբերէ, զորս բարձրա.
Խոտիվին հանճարեղ մտաց , խոհական կենցա-
ղադիտութեան և իմաստուն կառավարութեան
արդիւնքն կըհամարի , և կըհետեւնէ թէ եգիպ-
տոսի իշխանութեան արժէթողթքն երբէք չեն
կընար իրենց յարդը կորուսանել . այլ ընդհա-
կառակն օր ըստ օրէ ևս առաւել հաստատուն
կացութիւն մի պիտի ունենան :

Յիշեալ նախակին , որոյ թարգմանութիւնն
Առաջնական համեստական , Տեսնեայն է . զոր մեր

«Եղիպտոսի Խոտիվին քով հրամատարութեան
կարեոր պաշտօն մը կատարած և հետեւարար
Նորին Բաբելոնիթեան հետ մոտերմական յարա-
բերութեան մէջ գտնուած ըլլալով՝ ցաւ՝ ի
սիրոտ կըտեսնեմ որ Եգիպտական արժեթղթոց
Երերէ Պէտակի դէմեռւն իջման հակամու-
թիւնը տեսնելուն պէս երկիւղի մէջ ինկած՝
դանոնք վաճառելու կըդիմեն։ Եգիպտական
արժեթղթոց տէրերուն տասնին ինը բոլորովին
անդէտ են Եգիպտոսի վիճակին, և Թուրքիոյ
մէջ պատահած ելմտական շիոթութիւնն այն-
պիսի ձախող խելայեզութիւն մը պատճառած
է անոնց, որ զիրենք՝ ի կործ անում կըտանի։

«Թուրքիոյ և Եղիպտոսի մէջ բաղդատութի

ւասարապիշս 30ական օր բաժնված ըլլալն է որ
5—6 օր աւելեաց կըթողու տարւոյն վերջը :
Այս աւելեացը իբր տամներեքերորդ ամիս մը
ձևանալէն զատ՝ աստղաբաշխական այն անտե-
ղութիւնն ալ ունի որ ամսադրութները աստե-
ղատանց կէտերէն զդալի կերպով կըխախտէ .
մինչդեռ այս անտեղութիւնը կրնար վերնալ ե-
թէ այն լրական օրերը միւս ամսոց վրայ համե-
մատական կարգով մը բաշխեալ ըլլային :
Հայկաղանց թվականին այսօր մեզի համար

մէկ ուրիշ անտեղութիւնն ալ՝ տարին Նաւա-
սարդէն սկսիլն է որ Մըգարի 3 և 0դոստոսի 11
ին կուգայ, որ ոչ բնական տարեմուտ է և ոչ
աստեղական ամսադրութ : Բայց մեղի համար
խիստ հաւանելի է որ նախնական դարերու մէջ
մեր հայկաղուն նախահարք՝ ինչպէս հին ժամա-
նակաց ազգերը, Հրեայք, Պարսիկք, և յետոյ
Հռոմանցեցիք, իրենց սրբազն տարին դարնա-
մաւուն, իսկսեին . որ այսօն Արեգի մէկն է, ի

սուտէն զ սկսէրս , որ այսօդ օքութիւն ուզո՞ւ է , ի
յիշատակ արարչագործութեան և փրկութեան
մարդկան ի ջրհեղեղէն ի ձեռն Նոյեան տապա-
նին որ հանդեւալ Մասեաց լերին վրայ , ուրկէ
իջան տարածեցան մարդիկ ի դաշտն Աբարատայ-
թէթէ ուրիշ պատճառ մը չկայ պատմութեամբ
ցուցված , նահանջ չընելու սովորութիւնն է որ
կերեկի թէ տարած ձգած է զնաւասարդն Օ-
դոստոսի մէջ : Նաւասարդի թէ անունը և թէ
հանդէմները կը վկայեն թէ արարչագործութե-
և ջրհեղեղի յիշատակը կը տօնէին նախնիքի
Հայաստան։ Զարդիկ բառ է նաև (Աէկ կամ Աէօվ)

մը ըստին այս չափ առըստուած լը է և դըստ պահ
երկու երկիրներուն կառավարութեանց մէջ
բաղդատութիւնն ընել:

«Եղիպտոսի Խորվը կնօցաղագէտ, խոլցի,
կարուկ, ազատամիտ, և իւր երկրին կարողաւ.
Թիւններն աճեցնելու և արևելքան միջակ տէ-
րութեան մը վիճակէն Եւրոպայի լուսաւորեալ
աէրութեանց աստիճանը հասցունելու մեծ և
գովելի փառասիրութեամբ վառեալ մարդ մ'է:
Այս ազնիւ խորհրդով Խոփիմ այնպիսի բա-
րենորոգումներ ըրաւ Եփիպտոսի մէջ, զորս
արևելքան ոչ մի տէրութիւն մինչեւ այսօր չէ
շասարձակած գործադրել:

հիւպատոսական իրաւասութեան տեղ հանրազ-
գային իրաւասութեան ուժ տառած է ու բարե-
եան ժամանակի ամեն քարոզքումներն անդուլ
յառաջ մղեց միշտ : Ճարտարապետական և
երկրաշափական ընդարձակ շինութիւններով
ներքին հազորդակցութեանց և փոխադրու-
թեանց գիւրութիւնը կազմաւորեց : Սուելիի
ջրանցքն , Ալէքսանդրիոյ նոր նաւահանդիսոր,
1100 մղոն երկաթուղի , Սուտանի հեռադրա-
կան գիծերն , Սպիտակ Նեղոսի չոգեշարժ նա-
ւախումքն , որ մինչև Ափրիկէի կեդրոնը կը ա-
նի , շաքարի և բամպակի մշակութեան յատկա-
ցած անհուն երկիրները , Սուտանի երկաթուղ-
ւոյն աւարտելէն ետև մինչև այն արդասաւոր
գաւառները տարածուելի տնկարկութիւններն
ասոնք են ահա Եգիպտոսի խոլիվն գործերն .
որովհետև այնպիսի իշխան մ'է , որ արեւածա-
գէն մինչև կէս գիշեր յառաջադիմութեան և
զարդարման գաղափարներով կը զբաղի :

«Վերջին տասնեւհինգ տարիներուն մէջ Եղիպատուի առած անհուն ճանբան՝ ի հարկէ բազում ծախք պատճառեց, բայց ծախուած ստակն առեւտրական այնպիսի գրամագլուխ մ'եղաւ, որ քանի երկիրն յառաջ երթայ, այնչափ աւելի շահ պիտի բերէ :

«Այս ոք լրւը կը բանազան վարդու այլոշագ չա-
գածու է՝ որչափ եղիպտոսի խտիմն . և ես հա-
մոզուած եմ որ ներկայ տագնապին մէջ իւր
վարչութիւնը բարձրացնելու փառասիրութիւնն
ունի : Ամեն բռնապետական երկիրներու հա-
մար , ուր յաջողութիւնը կամ անյաջողութիւնը
կառավարողին անհատական բնութենէն կախ-
եալ է , առնելիքի տէրերը պարտաւոր են ի-
րենց պարտապան գահակալները ճշտիւ դատե-
լու : Խտիվին և այլ իշխանաց մէջ այս տարրե-

որ նոր ըսել է և սարգա ամ, զոր մեր նախնիք
Հայ ձայնով ամառոր թարգմանած են : Ամանորի
հանդէսներու մէջ աղաւնի կը թռցնէին ի յիշա-
տակ նոյայ թռուցած աղաւնոյն, և ջրախա-
զութիւններ կը լլային, ջուր կը բարսկէին ի բարու-
վրայ : Այս ազգային հին սովորութիւնը որ Անահա-
տայ տաճարին մէջ կը կատարվէր ի Բագրեանդ-
և զոր Գրիգոր Լուսաւորիչ փոխադրեցյեկեղեցի
յանուն Յովիշաննու Մկրտչի, կայ դեռ մինչև
ցայսօր Հայ Եկեղեցեաց մէջ ի տօնի Վարդապահ-
ոի կամ Այլակերպութեան Քրիստոսի : Ցանկա-
լի է որ անմոռաց պահմի այս ազգային յիշա-
տակը . այլև ցանկալի է որ իր բնական տեղը
դառնայ գայ և ամանորի ընտանեկան ուրախու-
թիւնքը Հայկազնց նախնի և բնական տարե-
մուտին օրը կատարվին, որ է գարնան սկիզբը,
որպէսողի հասարակութիւնը խելամուտ ըլլայ ա-

Այս յիշատակով է որ սիրելի է մեզի Հայկա-
զանց թվականը, որ իր թերութիւններովն հան-
դերձ իր յարգն ու արժանիքն ունի. նախ՝ իր
հնութեամբը, որ այսօր մեր գիտցածը 4373
տարի կըհամրէ, որ ըստ ոմանց և յոյժ հաւանո-
րէն ջրհեղեղի թվականն է մանաւանդ այնպի-
սի հնութեամբ, որ փոխանակ դիցաբանական
եղելութեան մը վրայ հիմնեալ ըլլալու՝ բնական
դէպի մը կամ աստղաբաշխական կէտի մը վրայ
հիմնեալ է. այն է՝ իր բնական տարեմուտը որ
ջրհեղեղէն սկսեալ զարարչագործութիւնը կը-
յիշատակէ. երկրորդ՝ այն գեղեցիկ գաղափա-
րովն որ ունեցեր են մեր Հայկազուն նախա-

բարթիւնը կայ, որ նորին բարձրութիւնը գործ-
նական վաճառականութեան հետամուտ մտքի
մը ձիքերը պետական մարդու մը ձիքերուն
հետ միացուցած է: Եղիպտոս պարզապէս հո-
լադործ երկիր մ'է՝ ընդարձակ հարստութիւն-
նը արտադրելու կարող բայց խտի՞մ իւր գա-
հակալած ժամանակ բամպակին մշակութիւնը
աղայութեան մէջ դտաւ և փոխադրութեան
միջաներն անդոյ:

Այսու տեսնուած կարգէ դուրս փոփոխութիւնը մէկ մարդու մը անյողդողդ կամքովն ու պղուութեամբը դլուխ ելած է , և Եգիպտոս՝ այս ժամուս՝ կարեոր ապագայի մը մեծ ճանրուն վրայ կըդտնուի :

Ըսուեցաւ թէ Խտիվին մեռնելէն ետև եր-
կը կընայ վերստին խառնաշփոթութեան մէջ
մնալիւ. բայց այս հաւանականութեան առաջ-
քն իմաստութեամբ առնուած է՝ ուղղակի յա-
դրութիւնն ապահովելով: Իւր որդիքը խիստ
լաւորեալ երիտասարդներ են, եւրոպական
թութեամբ մեծցած: Իւր նախարարներն
ու եւելեան բունապետներուն սովորաբար ընտ-
ած մարդոց կարգէն չեն: Նուպար փաշայի,
ուրիշ փաշայի և ըիազ փաշայի պէս անձինք,
այդոպահութիւնն ու ու որու թիւնն հանուա-

որց յաշողակութը լւսա ու եւզգութը լւսա համրա-
ծանօթ է , ինչպէս նաև ելումնից անխոնջ նա-
խարար իսմայիլ փաշան , ըստ բաւականի կե-
րպանառեն թէ ապագայն անտես եղած չէ :
Եթիպտօսի մասին ունեցած իննամեայ փոր-
առութիւնս համոզած է զիս , թէ այսպիսի ի-
նստուն վարչութեան մը ներքեւ երկիրն արագ
պայեր պիտի առնու յառաջդիմութեան ճան-
ուն մէջ . Խարիզին հետ ունեցած ամեն առ-
նեական խօսակցութեանս և իրմէ ստացած
պահանդացս մէջ տեսած եմ միշտ որ երկրա-
րոժութիւնն ու վաճառականութիւնը տարա-
ծութեան մաս ու առաջարկութեան մաս

իլու միակ եռանդով վառեալ է, վասնզի Ե-
քաղաքութիւն մէջ քաղաքակրթութիւնն յառաջ
առնելու ճշմարիտ միջոցներ ճանչած է զասոնք:
փափկն Եղիպատոսի մէջ իւր գարը կանխած
է, և ահա ասոր Համբար է որ արեելեայց բնա-
ան եղած անզգայութեան յաղթելու այնչափ
իդ թափած է: Արագ յառաջադիմութիւն
ունք բերելու փափաքը մեծ ծախքեր ընել
ուած է իրեն. բայց որովհետու կրնայ իւր ծախ-
քը ներկային պահանջմանց համեմատ նուա-
զինել, բնաւ երկիւղի կամ սրտատանջութեան
ուրի պատճառ մք չեմ աենաներ իռհասափան

Այս պատճենը աշխարհում առաջին անգամ է պահպանված և պահպանական պահպանության մեջ ընդունված է Հայոց պատճենահանության մեջ:

Հայ-
խանց թվականն ու ամիսները , և հաւանօքէն
առնցմէ առած են այդ գաղափարը . իսկ եթէ
միքանէ ալ խորհած ըլլան , պէտք է գիտնան
Ի իրենցմէ խիստ շատ առաջ խորհօզներ եղած
Ա Անձիւր հայրենասէր ուսումնականի պար-
աւորութիւնն է նախանձախնդիր հանդիսա-
նու այս հայրենի գաղափարին և չըլքնել զսնի
երբէք օտարին . այլ մանաւանդ բարեկարգել ,
բարգաւաճել զանի և տիեզրական ըլլալու ար-
ևնաւոր կատարելութիւններ ատալ անոր :

Նասուց ի վեր և մանաւանդ այս ետքի օրերս
փափաք մը կայ աղդին մէջ թուլեան տօմարը
Երկորեանին հետ միացնելու , կամ աւելի ծիշա-
րենք՝ մեր մուրացիկ գործածած ամսոց օրերը
լատինաց ամսոց օրերուն հետ միացնելու : Ասոր
համար յատուկ ժողովներ ու գումարումներ
պահանջելու խորհուրդներ եղած են , և հասա-
րակութիւնն իրաւամբ հետաքրքիռ է իմանաւու

տին խորհիւ, որ եթէ թուրքիոյ մէջ տեղի ու նեցած յանկարծական հալումէն վախնալով եղիպտական արժեթուրզերն հրապարակին վրայ լցնեն, իրենց սեփականութեան արժէքը կոտրելէ զատ ուրիշ բան չեն ըներ: Ուրեմն յանցանքն եղիպտոսի չէ, այլ իւր պարտատէրնեւ պահ ծառական ու ուր ու թէ լուր:

Ապամոնք կը կ լուսած ամս :

Ա շ Գ Ա Յ Ց Ի Ւ

ՆՈՐ Տեսակ Արթուրիան, Մի

Յանցելումն ձեռքերնիս անցաւ վիմագիր ընդարձակ յայտարարութիւն մի, լի զբարտութեամբք և յանդուգն չարախօսութեամբք ընդդէմ վեհա. կաթողիկոսին ամենայն Հայոց Այս յայտարարութիւնն՝ զոր պարտիմք յաւէալբագրութիւն անուանել, վիմագրեալէ՛ ի Հռոմ և ստորագրեալ՝ի կ. Պօլսեցի Յ. Հովուեան անձէմի. որում ընկերակից՝ գուցէ և համամիտ է Սահտալճեան եսլիսկոպոս ոմն. և տարակոյս շիկայ թէ այս վերջնոյն դրամն է որ կըվատնուի այժմ 'ի Հռոմ 'ի զանազան մոլութիւնս. քանզի առաջինն բոլորովին անարծաթ է :

Թիշեալ Յ. Հովուեանն , որ ժամանակ մի
բնակեր է յշխմիածին և սինօդի ժառայութեան
մէջ գտնուեր է , որովհետև բաղդախնդիր խա-
բերայ ոմն կերևի , խիստ հաւանականաբար 500—1000 ըուպի խնդրած պիտի լինի 'ի վեհա-
Հայրապետէն մերմէ . և 'ի վրէժխնդրութիւն
նոյն դումարն իրեն չորուելուն՝ բերնին եկածն
դուրս կուտայ և ինքըզինքն «անյաղթ թշնա-
մի» կանուանէ . Ն. վեհափառութեան : Քանզի
յիշեալ լրբագրութեան ներքեւ ստորագրած է
«Քու անյաղթ թշնամին՝ Յ. Հովուեան»:

Ողջամիտ Հայ ժողովուրդն անշուշտ ամենակին կարևորութիւն մի չկրնար տալ այնպիսի լրբագրութեան մի . որոյ անբարոյական հեղինակին՝ Աստուած մի է ասելուն միայն կը հաւատան նոյն իսկ ազգականք իւր , որ 'ի մանկութենէ և 'ի մօտոյ կը ճանաւացն զինքը :

Կ. Պօլսոյ 1030 հանդիսին Հոկտ. 25 թուոյն մէջ հետեւալը կը թեռնումք 'ի հաստատու-

թիւն մեր գրածներուն :

Արժան կը համարիմք հետևեալ նամակին հրա-
տարակութիւնը որ Յ. Հովեանի հօրեղբօրդոց պա-
կողմանէ մեզ զրկուած է՝ որուն հանրածանօթ

թէ ինչու 12 աւուր տարրերութիւնն կայ մէջերնիս , և իղձ կըյայտնէ թէ որ կողմի հաշիւն որ շիտակ է անոր հետեւելու հնք :

Օրինաւոր է այս իղձը . և քանի որ խնդիրը կրօնական չէ , կամ թէ եթէ կրնայ ունենալ կրօնական մաս մը եկեղեցական տօնից նկատմամբ , զանի իր առջի վիճակին մէջ թողլով՝ իրրու եկեղեցական ժողովոց ձեռնհասութեան միայն վերաբերելի , անոր սուկ գիտնական կամ աստղաբաշխական մասը ամեն ուսումնափրաց հեղինակութեանը կըլերբերի , և այս մասն է միայն մեր ալ քննածն ու քննելիքը :

Սա պէտք է ըսենք նախ՝ և միշտ աստղաբաշխորէն խօսելով՝ թէ Հայերուն այսօր գործածած տօմարը՝ այսինքն ժամանակաց հաշիւը՝ ազդային տօմար չէ, այլ Հռոմացոց Յուլիեան ըստված հին տօմարն է, զորոյ աստղաբաշխական հաշւոց սխալները Եւրոպացիք ճանչելով՝ լքած են զանի և անոր տեղ սրբագրեալ նոր տօմար մը կըդորձածեն այսօր՝ զիրիդորեան տօմարը։ Եւ այս երկուքին մէջ եղած 12 աւուր տարրերութիւնը նահանջ տարւոյ հաշիւներէն միայն ծագած է որ Գրիգորեանին մէջ ուղիղ են։ Գրիգորեան տօմարին հետ միանալու համար ազգայնոց յայտնած իդա՞սոյն ուղղութիւնն ընդունելու փափաքն է միայն և ոչ այլ ինչ։

Զայս ուղղութիւնը նյոյն տօմարէն առնելու
համար ի՞նչ պէտք ունինք ժողովաբերու և վիճա-
քանութեանց , միթէ եւլուպացի արդի քաջա-
զէտ աստղաբաշխից այսքան անդամ փորձար-
եւան համանեան եռեկն մէնք աս ահ մոռհէն .

Քելի վկայութիւն մը և ապացոյց մը կհամարուի
Յ. Հովհանի բռնած չարաբարոյ ընթացից նը-
կատմամբ :

Հայր Խմբագիլ

„Ներկայ ամսոյս 3/15 թուականաւ Յ. Հովեանց ստորագրութեամբ յայտարարութիւն մը ընդունած եմ, զոր ամբողջ կարդալով տեսայ որ մեր վեհա. Ս. Հայրապետին նկատմամբ խել մը անձոռնի զրպարտութիւններ ու թշնամանքներ և այլն կրպարունակէր . ինչպէս դուք ալ ձեր անցեալ շարժուան ԼՈՅՑ հանդիսի միջոցաւ յիշելով յայտնած էք թէ առանց խղճի իր ազգքը ու եկեղեցին անխնայ հարուածելու ելած է . Արդ արև խիստ մեծ պաշտօն մը կատարած էք, ծշմարտութիւնը յարգելու համար նոյն գրութիւնը ընելով: Բայց դուք կարծեմ սա անձը լաւ չէք ճանաչէր թէ ինչ բնութեան տէր է, ահա ես կարող եմ ձեզ յայտնել սա վերոյիշեալ խայտառուկ յայտարարութեան տէրն ով ըլլալը, աւելի պայծառ կերպիւ . Եպիսկոպոսին՝ ինչ անձ ըլլալը չեմ գիտեր, անոր միայն իր գործքը կըցըցունէ, բայց սա չովեանցը իմ հօրեղքօր որդի է, ինքը կարծելով թէ ես իրեն համամիտ ու ձայնակից եմ, կամ թէ ինքը լաւ բան մը կնեկորի պէս համարձակած է ուղղել ինձ նոյն յայտարարութիւնն, որուն համար պարտաւորիմ բողոքել ու ընդունել երբէք, և կըյաւելում ըսելով թէ ըլլայ որ իմ սիրելի ազգիս պարզամիտները գայթակղին նոյն գրուածոց հաւատք ընծայելով, զի ես այն անձին վարքը ՚ի մօտոյ գիտեմ. իր ամեն գործն կամ ընթացքն մինչև ցարդ մեզ լաւ համարուած չէ . չէր բաւեր այն ամեն իր գործերն որ միշտ ծուռ կըգործեր, հիմայ ալ ելեր իմ սիրելի ազգիս ու սուրբ Եկեղեցոյս հարուածներ տալ կրփորձէ : Ուստի տէր իմ ես իրեկ ազգիս նախանձախնդիր մէկ անհատը՝ տեսնելով ոյսպիսի մեծամեծ թշնամական զրպարտութիւններ մեր վեհա. Ս. Կաթողիկոսին՝ և ազգիս դէմ, հաշտ աշօք չեմ կրնար նայիլ, ու կուղեմ արդարութիւնն ու ծմարտութիւնն յարգել. անանկ եղբայր, ազգական խաթեր համար մտիկ ընողներէն չեմ: Վերջացնելով խօսքս կըյայտարեմ դարձեալ ընդհանուր Ազգիս որ նոյն գրուածոց կարևորութիւն տալը անդամ աւելորդ է, զի այն անձին միայն Աստուած մէկ է ըսելուն կըհաւատամ, թողիր ստացած վկայականները լաւ պահելով՝ որչափ կուզէ ալ այսուհետեւ պօռայ ու դատ անդամ պահանջէ չուով մի ծոցէն, տեսնենք կարողէ Ազգն տակն ու վրայ ընել իր խելքովմ . ինսդրեմ Տ. Խմբադիր ձեր յառաջիկայ ԼՈՅՑ հանդիսի մէջ տեղի չնորհելու բարեհաճութիւնը ունենաք, որով կանխաւ իմ խորին չնորհակալութիւնս յայտնելով,

Տեսաբ և այլն .
Կ. Բ. ՊՈՒՖՈՒՅԻՆ

4. 6. 2010.760.6

և դարձեալ՝ ի շնորհս ուղիղ կէտի մը՝ երկուք
ալ սխալ կէտեր առնելու ի՞նչ պարտաւորու-
թիւն կայ. Այդ չէ մեր կարծիքը. Գրիգորեան
տօմարին հետեւիլ չէ կուրօրէն. այլ մեր իդքը
ազգային տօմար մ'ունենալ է որ արեւմտեան
տօմարին թերութիւններէն այնչափ հեռանայ
և դէպի յուղութիւն և ի բանաւորութիւն
այնչափ մերձենայ, որ արևմտեանք ցանկան օր
մը իրենց տօմարը մերինին համաճայնել և մեր
բնական տարեշափութեան հետեւիլ, երբոր սո-
վորութեան գերութենէն ու նախապաշարմանց
լուծէն զերծեալ բանաւորութիւն բնտուելու
ելլեն այս մասհն :

Ասի այսօր չէ նէ , օր մը տի ըլլայ : Օրինակ
մեզի՝ Ֆուանսացւոց Հնարած մեղքան դրու-
թիւնք , որ հետզիւտէ ընդունվելու վրայ է միւս
ազգերէ , և տարակոյս չկայ թէ օր մը համաշ-
խարհային տի ըլլայ . և ասի՛ ոչ թէ այն ազգին
աշխարհվարական աղդեցութեան չնորհիւ , այլ
չնորհիւ բանաւորութեան՝ զորոյ կնիքը կըկլէ
ան ո ոռութեան :

այս դրութիւնը :
Մենք մեր ազգային տօմարին տարեբաշխաւ-
կան բարեկարգութիւննք՝ Հայկազանց տօմարին
նախնական ոգւոյն հետևելով և զանի Քրիստոսի
թվականին համաձայնելով՝ ներկայ տարեցոյցին
մէջ ամփոփել փորձեցինք, զոր փոխանակ Հայ-
կաչան անուանելու Բնական տարեցոյց անուանե-
ցինք, զի ընդհանրապէս ամեն ազգաց և ամեն
երկրի մէջ գործածվելու յարմար և ընդունակ
կըկարծենք :

(Մնացորդն յաջորդ բանվ :)

— Զմիւռնոյ աղբային ձախորդ գործոց կտրագործիւնը՝ լուս նրեմանց, բարձրա. Դրան մարդասիրական ինամօք պիտի որոշուի : Քանդի յանցելում շարաթու վսեմափայլ Տէ փթէրտար պէճն, որ ՚ի բացակայութեան բարձրապատճիւ վալիին մերոյ, նորա պաշտօնն կըվարէր փոխանորդապատճիւն դարձրագոյն դրան կողմանէ իւր ընդունած հրահանդացը համեմատ՝ ազգին երկու պառակեալ երկու կուսակցութեանց գլխաւորներն հրաւիրելով, աշխատեցաւ նախ համաձայնութիւն մի դոյացնել նոցա մէջ բարեկամուրար. բայց երբ տեսաւ թէ իւր բարեխնամ ջանքն արդիւնք մի չունեցան, յայնժամ լինդրեց յերկուց կուսակցութեանց՝ որ մէյմէկ յայտադիր տան իրեն՝ ի մասին պահանջմանց իւրեանց, յաւելյանելով թէ նոյն յայտադիրին պիտի յուղարկէ բարձրագոյն դրան, ուր պիտի վճռուի այս խնդիրն ըստ սկզբանց արդարութեան :

Սահմանադրապահն կուսակցութեան գլխաւորք փութացան իրենց յայտադիրը մատուցանելու վսեմատ. Տէ փթէրտար պէճին . նմանապէս հրահանդացահ(1) կուսակցութեան գլխաւորք և նոյնն ըրին :

Կ. Պօլսոյ աղբային գործին ես՝ դժբաղդարար, ոչ գտանին՝ ի նախանձելի վիճակի : Մոյդէ թէ նոյն մայրաքաղաքին աղբային երկապառակութիւնն Զմիւռնոյ աղբային տարաձայնութեանը չնմանիր, բայց և այնպէս ցաւալի և ձախորդ երկառակութիւնն մին է, մանաւանդ կեդրոնական լինելուն պատճառաւ . քանդի մեք կալմէմք թէ նորա հակարազիւնն է որ կըզգ այտուի ոչ միայն Զմիւռնոյ և երջնկայի մէջ, այլև գրեթէ ամեն հայաբնակ քաղաքաց մէջ :

Ամենապատիւ աէր Ներսէս Ս. Պատրիարքին և աղբային քաղաքական ժողովոյն անդամոց հրաժարմունքն չեն կընար ուրիշ գլխաւոր պատճառ ունենալ, բայց միայն լիշեալ կեդրոնական ձախորդ երկառակութիւնն : Թէ և նորին Սրբազնութեան անձնական տկարութիւնն ևս կարգիլէ զինքն շորունակել իւր գոլուստական ծանր պաշտօնն, սյոսու ամենայնիւ մեք կարծեմք թէ գլխաւորապէս աղբային գործոց անկարգ վիճակն է որ աւելի ծանր և մանաւանդի ըրած է զպատրիարքական աթուոն :

Կըլսեմք թէ զինի բազում թախանձանաց, քաղաքական ժողովն ետ առեր է զիրաժար հասկան իւր պատաստուն մնացեր է իւր պատաստուն մնացեր է իւր պատաստուն :

կան էր, ու ՚ի վերջին աւուրս օսմանեան գեապան կարգեցաւ ՚ի Փարիզ, հնդշաբթի օրն իտալական շոգենութեան կամաց արարութեան ու արարութեան յացիւ հասաւ ՚ի քաղաքաւութեան :

Ուրբաթ երեկոյին մեր բարձրա. Վալին՝ ՚ի պատիւ Ն. Վանդութեան, վառաւուր հացկերցիթ մի տուաւ ՚ի պալատն տեղական իշխանութեան, ուր հրաւիրեալ ներկայ գտնուեցան բարեկամ տէրութեանց ամեն հիւպատուքն :

Վ. Սատըք փաշան այսոր կըմենի ՚ի Գաղղիա իւր բարձրա պաշտօնին երթալու :

— Յանցելումն Զմիւռնոյ քաղաքապետական ժողովն (պէճէտիէ) իւր անդամոց մէջն մշտատեւ խառն խորհուրդ մի կազմեց բաղկացեալ յութն անդամոց, որք են մեծարգոյ տեարք, Բառու պէջ, եմշնի համի Մուսաթա է փէնտի, Թագուր է փէնտի Սվազլեան, Ասէսթի է փէնտի Գասապ օղու, քիր ծրմիթրի Սիսթու, քիր Բ. Պուքու վիք, սիսեօրի Բ. Ալիօթի և Ռապէն Սալէմ:

— Աւտորօնունդարիոյ կայսրն հանեցաւ Ֆրանշիկոս Կովսէփ կարգին առաջին աստիճանի Մրգանշանաւ պատուել զգերա. Սրաքքարիթրա արքեպիսկոպոսն Լատինաց, որ իզմիրի վիճակին Առաջնորդն է ՚ի բազում ամաց հետէ :

— Կայսերական հրովարտակաւ, պատերազմի պաշտօնեայ բարձրա. Ծիզա փաշան՝ ծովային գերատէ բարձրա անդամութեանց անուանեցաւ, և վսեմանը փաշան որ ծովային գործոց վերատասուչ էր ապատերազմի պաշտօնեայ կարգեցաւ :

— Կըլսեմք գարձեալ թէ բարձրա. Հիւսէին Ավի փաշան՝ Սէլանիկի վալի կարգուերէ է :

— Արտաքին դործոց նորընտիր պաշտօնեայ վսեմա Ռաշիտ փաշան՝ արդէն հասած լինելով ՚ի Կ. Պօլին, սկսաւ ՚ի գործ դնել զբարձր պաշտօն իւր, զբու մինչև ցայսօր փոխարքան պէճութիւն և թագարկաւորութիւնը ՚ի գործ դնել լուս, մուրին պատասխան հանգուած ամրութեան մի ապագա պատասխան մունք պատասխան պիտի սուասաւ թէ շաղաց շարժուած սնեցաւ :

— Կ. Պօլսոյ ԼիԱԳիր թերթին ամսոյս 6 թըւոյն մէջ հետևեալն իշնթեռումը :

Հանդուցեալ Պալեան Յակոր—Պէջի մարմինը Փարիզու մէջ թաղել որոշուելով, վսե. Սարգիս Պէջի հրամանաւ արժա. Հիւնքեարպէջէնտեան տէջ Յովհաննէս Հայրն որ ատենէ մը ՚ի վեր հոս կըդունուէր, այս երեքարթիւ օր Վառնայի շունաւուլ մեկնիցաւ մայրաքաղաքէս դէպէ ՚ի Փարիզ, հանգուցելոյն յուղարկաւորութիւնը և թաղման հանդէսը կատարելու :

— Գահիրէէն կըծանուցանեն թէ եդիպատական կառավարութիւնն ՚ի մօտ աւուրս յանողեր է 4 միլիոն անդղիական լիուայից փոխառութիւնն մի ընել եդիպատոսի գլխաւոր Պանքայէ մը :

— Պօմասար ընդհանուր կառավարչէն առ Բ. Դուռու յուղարկեալ հեռագագիր մի կըծանուցան թէ ամսոյս 14ին՝ ի Մուրաօվիցա պատերազմ մի տեղի ունենալով ՚ի մէջ օսմանեան զօրաց և ապատամբաց, օսմանեան զօրքն նշանաւոր յաղթութիւն մի տարեր են ՚ի վերայ թշնամեաց ու թոց թիւը 10 հազարի կըհանսէր :

— Պօմասար կուտանս առ Բ. Դուռու յուղարկեալ հեռագագիր մի կըծանուցան թէ ամսոյս 14ին՝ ի Մուրաօվիցա պատերազմ մի տեղի ունենալով ՚ի մէջ օսմանեան զօրաց և ապատամբաց, օսմանեան զօրքն նշանամեաց ու թոց թիւը 10 հազարի կըհանսէր :

— Պահանջիւ կըծանուցան թէ եդիպատական կառավարութիւնն ՚ի մօտ աւուրս յանողեր է 4 միլիոն անդղիական լիուայից փոխառութիւնն մի ընել եդիպատոսի գլխաւոր Պանքայէ մը :

— Պօմասար ընդհանուր կառավարչէն առ Բ. Դուռու յուղարկեալ հեռագագիր մի կըծանուցան թէ ամսոյս 14ին՝ ի Մուրաօվիցա պատերազմ մի տեղի ունենալով ՚ի մէջ օսմանեան զօրաց և ապատամբաց, օսմանեան զօրքն նշանաւոր յաղթութիւն մի տարեր են ՚ի վերայ թշնամեաց ու թոց թիւը 10 հազարի կըհանսէր :

— Պահանջիւ կըծանուցան թէ եդիպատական կառավարութիւնն ՚ի մօտ աւուրս յանողեր է 4 միլիոն անդղիական լիուայից փոխառութիւնն մի ընել եդիպատոսի գլխաւոր Պանքայէ մը :

— Պահանջիւ կըծանուցան թէ եդիպատական կառավարութիւնն ՚ի մօտ աւուրս յանողեր է 4 միլիոն անդղիական լիուայից փոխառութիւնն մի ընել եդիպատոսի գլխաւոր Պանքայէ մը :

— Պահանջիւ կըծանուցան թէ եդիպատական կառավարութիւնն ՚ի մօտ աւուրս յանողեր է 4 միլիոն անդղիական լիուայից փոխառութիւնն մի ընել եդիպատոսի գլխաւոր Պանքայէ մը :

— Պահանջիւ կըծանուցան թէ եդիպատական կառավարութիւնն ՚ի մօտ աւուրս յանողեր է 4 միլիոն անդղիական լիուայից փոխառութիւնն մի ընել եդիպատոսի գլխաւոր Պանքայէ մը :

— Պահանջիւ կըծանուցան թէ եդիպատական կառավարութիւնն ՚ի մօտ աւուրս յանողեր է 4 միլիոն անդղիական լիուայից փոխառութիւնն մի ընել եդիպատոսի գլխաւոր Պանքայէ մը :

— Պահանջիւ կըծանուցան թէ եդիպատական կառավարութիւնն ՚ի մօտ աւուրս յանողեր է 4 միլիոն անդղիական լիուայից փոխառութիւնն մի ընել եդիպատոսի գլխաւոր Պանքայէ մը :

— Պահանջիւ կըծանուցան թէ եդիպատական կառավարութիւնն ՚ի մօտ աւուրս յանողեր է 4 միլիոն անդղիական լիուայից փոխառութիւնն մի ընել եդիպատոսի գլխաւոր Պանքայէ մը :

— Պահանջիւ կըծանուցան թէ եդիպատական կառավարութիւնն ՚ի մօտ աւուրս յանողեր է 4 միլիոն անդղիական լիուայից փոխառութիւնն մի ընել եդիպատոսի գլխաւոր Պանքայէ մը :

— Պահանջիւ կըծանուցան թէ եդիպատական կառավարութիւնն ՚ի մօտ աւուրս յանողեր է 4 միլիոն անդղիական լիուայից փոխառութիւնն մի ընել եդիպատոսի գլխաւոր Պանքայէ մը :

— Պահանջիւ կըծանուցան թէ եդիպատական կառավարութիւնն ՚ի մօտ աւուրս յանողեր է 4 միլիոն անդղիական լիուայից փոխառութիւնն մի ընել եդիպատոսի գլխաւոր Պանքայէ մը :

— Պահանջիւ կըծանուցան թէ եդիպատական կառավարութիւնն ՚ի մօտ աւուրս յանողեր է 4 միլիոն անդղիական լիուայից փոխառութիւնն մի ընել եդիպատոսի գլխաւոր Պանքայէ մը :

— Պահանջիւ կըծանուցան թէ եդիպատական կառավարութիւնն ՚ի մօտ աւուրս յանողեր է 4 միլիոն անդղիական լիուայից փոխառութիւնն մի ընել եդիպատոսի գլխաւոր Պանքայէ մը :

— Պահանջիւ կըծանուցան թէ եդիպատական կառավարութիւնն ՚ի մօտ աւո